

كەسايەتى و پاشخانى جەعفەر سەدر

23-03-2022

نووسەرەگان

ناوەندى لىكۆلېنەوھى رووداو

كورتە : پاش تىپەپوونى پىنج مانگ بەسەر ئەنجامدانى ھەلبۇزاردن، لە بۆرسەى بەربۇزۇركردن بۇ سەرۇكايەتى وەزىرانى عىراق، لەپ ناوى جەعفەر سەدر بالىۆزى ئىستاي عىراق لە لەندەن، ھاتە سەرناوان و بەخىرايى رەزامەندىي ئاشكرا و راگەيىندراوى لايەنە ناكۆكە شىعەكانى وەرگرت، بەر لەوھى مەرچ و بەندوبارەى دواتر، كۆدەنگىيە شلۇق و بەرايىەكە لەسەر ناوبراو بشىوئىت.

ياسين تها |

پاش تېپەپوونى پېنج مانگ بەسەر ئەنجامدانى ھەلبۇزاردن، لە بۇرسەى بەربۇزىركردن بۇ سەرۇكاپەتى ۋەزىرانى عىراق، لەپر ناۋى جەغفەر سەدر بالىۋوزى ئىستاي عىراق لە لەندەن، ھاتە سەرنانوان و بەخىراىى رەزامەندىي ئاشكرا و راگەبىندراۋى لاىەنە ناكۆكە شىعەكانى ۋەرگرت، بەر لەۋەى مەرچ و بەندوبارەى دواتر، كۆدەنگىيە شلۇق و بەرايىەكە لەسەر ناوبراۋ بىشۋىنيت.

لە پاش 2010 ئەمە دوووم جارە ناۋى جەغفەر سەدر بەربۇزىر دەكرېت بۇ سەرۇكاپەتى ۋەزىران، ناوبراۋ تاقە كور و يادگارى بەجىماۋى رابەرى رۇحىي ئىسلامى سىياسى شىعەى عىراق(ئايەتوللا محەممەد باقر سەدر) ە. باوك و پورىشى (ئامىنە) بەپەتى سىدارەى بەعس خنكىنراۋن (1980)، لەلای دايكىيەۋە خوشكەزاي "ئىمام موسا سەدر" ى بىسەرۋوشۋىنە (1978) كە يەككە لە رىبەرە رۇحىيەكانى شىعەى لوبنان، لەبەر ئەم پاشخانەش لاىەنە شىعە عىراقىيەكان ناتوانن بە ئاشكرا جەغفەر سەدر بخەنە بەر رەخنە و ھەلسەنگاندىن ۋەك ئەۋەى بۇ بەربۇزىرەكانى دىكەى سەرۇكەۋەزىران دەيكەن و زۇجار تارادەى ناۋزاندنىش دەروات.

جەغفەر سەدر (52 سال) ئەزموونىكى ناسەرکەۋتوۋى لە كارى پەرلەمانتارى لەسەر لىستى دەۋلەتى ياساى مالىكى (2010) ھەيە و پاش سالىك دستبەكاربوون خىرا كىشايەۋە، بەلام لە 2019 لەنىۋ ھەراۋخۇپىشاندىنى تشرىن دا بەبىدەنگ، ۋەك بالىۋوزى عىراق لە شانىشنى بەكگرتوۋى بەرىتانىا دەستبەكاربوو، لەكاتىكدا لە سىقىيە فەرمىيەكەيدا بىروانامەكانى برىتىن لە خۇندنى ئابىنى، بىروانامەى بەكالورىۋس و ماستەر لە زانستى كۆمەلناسى. ناوبراۋ دەرچوو يان قالموۋى بەشى دىپلۇماسى و پەيوەندىيە نىۋدەۋلەتتەيەكان نىيە.

مندالى و گەنجىتى جەغفەر سەدر پىرە لەتەمومۇز و ئالۋى. چونكە پاش لە سىدارەدانى باوكى (سەدرى يەكەم)، لە مالى ئايەتوللا حوسىن سەدرى ئامۇزاي باوكى و مېردى خوشكەكەى لە كازمىيەى بەغدا ژباۋە. دواتر گەراۋەتەۋە بۇ شوۋىنى لەدايكبوونى لە نەجەف و لە حوجرەكانى باوكى موقتەدا (محەممەد سادق سەدر) خۇى ھەشارداۋە تاۋەكو دەرفەتى بۇ رەخساۋە بچىتە ئىزان (1998) و پاشان بۇ خۇندنى ئەكادىمى روو لە بەىروت بكات.

جىاۋاز لە پراكتىزەكردنى مېتۇدەكانى باوكى كە دامەزىنەرى حىزبى دەعوەيە (1957)، جەغفەر سەدر لە ھەندىك ھەشپەبىقن دا باسى لەۋەكردوۋە بىرواي بە نموونە ئىسلامىيەكانى ئىخوان و تالىبان و تەننەت كۆمارى ئىسلامى ئىزانىش نىيە، لەبەرامبەر ئەۋەشدا باسى لەۋەكردوۋە كە ئىسلام مافى دەمپراستىكردن و ويلايەت ناداتە كەس و، كەس بۇى نىيە بەناۋى خواۋە فەرمان بكات، بەلكو بەتىگەبىشتى ئەو، ئىسلام داۋاي پىرەنسپىيەكانى دادگەرى و ستەم نەكردن دەكات و ھەركات ئەۋە ھاتەدى ئەۋە جىگەى رەزامەندىيە، چونكە "ئايىن گىرنگى بە نىۋەرك دەدات نەك رووخسار".

بەھۇى ئەۋەى باوكى جەغفەر سەدر سىمببول و باوكى رۇحى دەعوەيە و، بۇ خۇبىشى پېشتر لە لىستى ئەم حىزبە (دەۋلەتى ياسا) بوۋەتە پەرلەمانتار (2010)، ھەندىك پىياناۋايە زياتر لە مالىكىيەۋە نىكە، لەۋكاتەشدا كە خۇى بەربۇزىر كىرد باسى لەۋەكردبوو كە ھىشتا پىرۇزەى "رەۋتى سەدر" نەخەملىۋە بەتايبەت سەبارەت رەتكردنەۋەى تووندوتىزى و لاىەنگىركردنى رەھا لە مەرچەبىيەتى دەۋلەت، بەلام بەھۇى ئەۋەى لە بنەمالەى سەدرە و براى ژنى موقتەدايە و ھەر ئەۋىش كاندىدى كىردوۋە بۇ سەرۇكاپەتى ۋەزىران، ئىستا زياتر بوۋەتە بۇزاردەيەكى سەدرى، خۇشى لە دىدارەكانىدا باسى لەۋەكردوۋە ئەۋ پەرۋەردەى سەدرى دوۋەمە كە لەپاش باوكى ئامىزى بۇ كىردوۋەتەۋە و لە شارى نەجەف دالەدى داۋە. ھەرۋەھا ھاورىنى سەردەمى مندالى موقتەدايە و پىكەۋە لە حوجرەكان وانەى شەرىعەتپان خۇندوۋە و كىمىيەكى ھاۋبەش لە عەقل و بىركردنەۋەى ھەردوۋلاياندا ھەيە.

لاىەنەكانى "چوارچىۋەى ھاۋئائەنگى" ناچاربوون بەژىر لىۋەۋە پىشۋازى لە بەربۇزىرەكەى موقتەدا بكن، ھەندىكىشيان رەنگە پىيان خۇشپى ناۋى ئەۋىش ۋەك بەربۇزىرەكانى دىكە بسووتىت يان لەسەر كورسى دەسەلات بەدەردى عادل عەبدولمەھدى بىروات و بەم جۇرەش لە ھالەى مالى سەدر رىزگار بىن، بەلام دواتر بە رىگەى ناراستەخۇۋ كەۋتەنە دزەپىكردنى زانىارى نەرىنى لەبارەى جەغفەر سەدرەۋە لەھەموۋشى سەىرتىر بانگەشەكردنى ئەۋەيە كە گۋايە بەگۋىرەى راپۇرتە پزىشكىيەكان، ناوبراۋ دۇخىكى دەروونى تايبەتى ھەيە، داخراۋە، مپومۇچ و كۇشەگىرە، ئەمەشى لە رۇزگارى خۇشاردەنەۋە لە چاۋدىرى دەزگا سەركوتكارەكانى سەدام بۇ دروستبوۋە!

جەغفەر سەدر، لە سەردەمى ترەمپ دا لە وىنەيەكدا لەنىۋ ئەۋ شانە عىراقىيەى سەردانى ترەمپى سەرۇكى ئەمەرىكايان كىرد دەرکەوت (2019)، بەر لەۋەش دىدارىكى تايبەتى لەگەل شازن ئىلىزابىسى دوۋەم ھەبوۋە كە دۇسىيەى دەستبەكاربوونى لىۋەرگرت، دەكرىت بگوتىرت ئەمىش لەرىزى ئەۋ بەربۇزىر و سەرۇكەۋەزىرانانەى عىراقە كە لىنك يان پەيوەندى يان ئاشنايەتپان لەگەل بەرىتانىا و ولتاتانى

سالانى گۆشەگىرى مندالىي جەعفەر سەدر كە تاقانەي پىنج خوشكە و ئىستا چوار كچ و دوو كورى ھەيە، يارمەتيدەربوون لەوھى لە زۇر باس و بابەتى تيۇرى قوول بېتەوھە و، ئەمەش لەو چەند ھەشپەيھىنەي لەبارەي بيروباوھپ و تيروانىنى ئىسلامى ھەبەتى ديارە، بەلام لايەنى خراپىشى كەمدوويى، شەرمىنى و داخراوييە و ئەمەش، بۇ سەرۇكاپەتى وەزيران لە عىراقدا كە شەيداي وتارىيۇھەكانن لايەنكى نەرىنيە. جگە لەوھش ھەندىك باس لەوھ دەكەن كە خوئندنى لە ھەوزە و لە كۆمەلناسى دوورە لە ئىدارەي دەولەت و كاتىكىش بووھ باليۇز لە بەرىتانيا كەرەنتىنى كۆرۇنا و ھەستانى ژيان و چالاكيەكان نەبانھىشت لە شارى لەندەن چالاكى زۇرى ھەبىت، ھەندىك لە عىراقىيەكانى بەرىتانياش دەلئىن ئىنگليزيەكەبىشى باش نيە، بەلام ھەندىكى ديكە لەوانەي لە بەرىتانيا دەژىن باس لەوھ دەكەن وەزارەتى دەرەوھى بەرىتاني لە كار و كارنامەكەي رازىن و پىيانوايە لە باليۇزەكانى پىش خۇي باشتىر كارى كردووھ.

جەعفەر سەدر جگە لە بنەمالەي سەدر خاوەن ھىچ ھىزب و بالىكى سەربازىي تايبەت نيە، پەيوەندىشى لەگەل چواردەورى موقتەدا زۇر باش نيە و دەگوتريت وەك ئەوان نيە. بەربۇزىردنى لەلايەن سەدرەوھ دەيخاتە بەرەي ركاپەرىي "چوارچىوھى ھاوئاھەنگى" لەرووي سياسىيەوھ، چونكە بۇاردەي ئەوان نيە و بۇ تىپەراندنىشى مەرجى ئەوھيان ھەيە كە سەرجەم لايەنەكانى شىعە "گەرەترىن لىست" دروستبەكن و جەعفەر سەدر بېتە بەربۇزىرى ئەوان و بەگوئىرەي بەرنامەي ئەو لىستە بەربۇزىر بىرئىت.

ئەگەر جەعفەر سەدر بەربۇزىرى سەدر بىت يان زۇرىنەي شىعى لە ھەردوو بارەكەدا ناوبرا و زياتر وەك ماسكىكى نەرم دەرەكەوئىت بۇ ھىزە قوولەكانى دەسەلات و سەرەنجامىش دوورنىيە وەك سەرۇكەوزىرانەكانى ديكە بسووتىت، ئەوكاتىش ئەمە دەبىتە پەلەيەك بۇ مىرات و كارىزماي سەدرى باوك و بنەمالەكەي كە ئىستا وەك "قدىس" تەماشاش دەكرىن، ھەر لەم سۇنگەيەشەوھ ھەندىك لەوانەي خۇيان بەدلسۇزى بنەمالەي سەدر و خەتى شىعەگەرى دەزانن، نەيارى ئەوھن كورى باقر سەدر بۇ سەرۇكاپەتى وەزيران بەربۇزىر بىرئىت، ھەندىكى ديكەشيان كە ھىشتا لەسەر يادگارى سەدرى يەكەم دەژىن، پىيانوايە ھاتنى جەعفەر سەدر بەرجەستەكردنى گفتىكى خۇداييە كە رۇڭگارنىك دىت و خەلكانى ستەملىكراو دەكاتە سەردار و جىنىشىن!